

I E L T E A T R E

La setmana teatral

MUSIC-HALL

EL PROGRAMA DE L'OLYMPIA

En posar a l'obra estrenada dimecres al Goya el títol de *L'Ennemie* (convertit en "Tenorios del segle XX" per un traductor anònim), A. P. Antoine volgué precisar les conclusions que calia extreure de la seva comèdia. Sense això, hauríem pogut dubtar si les brillants teories que exposen els personatges són enunciades objectivament o si informen l'esperit de l'autor.

El retret més important que podríem fer a l'obra d'Antoine és la seva fredor deliberada, el seu partit-pres literari. La misoginia, manejada per un autor intel·ligent, sempre ha estat un element d'èxit, i Antoine s'ha volgut acollir a aquesta fórmula, evidentment més còmoda que no pas furgar en la complexa psicologia femenina per desentrellar-ne, i plasmar-ho en difícils reaccions escèniques, la barreja d'instints i sentiments que constitueixen el moviment sexual de la dona vers l'home. Tot el drama, en un mot, ressona d'aquella ridícula frase d'Erasme, que fa de la dona "un animal extravagant i impertinent, que plau".

Es un pessimisme sexual fàcil. Antoine n'ha fet una interpretació brillant, espiritual a estones, però sempre d'una manera epigràfica, amb l'obsessió d'escriure una frase enginyosa i brutal que, tot fent-lo somriure, batzegui l'espectador. Per a justificar la seva actitud inequívoca, d'home que posseeix la veritat, Antoine ha triat una dona d'una capacitat i d'una sensualitat ultrades, i l'ha despullada de tota tendresa, reservant-li únicament, com a tota compensació, el repugnant estovament de la dona peixada. Després ha acarat aquesta caricatura a tres homes vulgars, però honestos: l'enamorat romàntic, el burgès condescendent i el semental generós. Plan-tejat així, no cal a Antoine un gran esforç per a encomanar al públic el seu menyspreu vers aquella figura de dona. Jugat net hauria estat més difícil.

Que això no sembli una condemna de l'obra d'Antoine. Hi ha evidentment un afany d'originalitat, que es tradueix en l'estructura escènica i en la simplicitat del diàleg. Els tipus masculins, sobretot els dos primers, són d'una construcció impecable i revelen en Antoine un humorista de primera. Malauradament, el procediment cinematogràfic de retrospectió no ha estat mai massa ben acollit, i menys quan hom l'empra d'una manera sistemàtica, com ha calgut a l'autor per a poder presentar unes escenes tan distants en el temps, de manera a poder confrontar els personatges i evitar el perill de les narracions.

La novetat del quadrilàter, en lloc del vulgar triangle, ens duu a la memòria una obra recent de O'Neill, *Strange Interlude*, l'obra més vasta, i segurament la més ambiciosa, del famós dramaturg americà. Salvada alguna circumstància extrínseca, d'edat i de fement determinisme, és la mateixa trinitat masculina que un desig fementi acarrega. Com en el drama d'Antoine, els tres enamorats faran dependre llur vida de l'amor de Nina, una mateixa constel·lació determina el destí llur, la tragèdia té la mateixa vastitud cíclica. Però O'Neill no ha tingut de recórrer a la caricatura; més que governar una acció, i influir-la al seu albir, diríem que ha seguit el ritme d'unes vides i les ha analitzades comprensivament, amb piadosa minuciositat. No hi ha títols que serveixin una teoria, sinó tres homes i una dona presentats íntegrament, egoistes i abnegats alhora, amb llurs heroïsmes i llurs defallències, a la recerca de la felicitat.

Cal dir que l'obra d'Antoine no ha trobat en la companyia d'Elena Jordi els interès que necessitava. Algun quadre se'n ressent vivament, i particularment el sisè, que és un *marivaudage* fisiològic interminable, amb un diàleg on les rèpliques s'encavalquen. Els actors del Goya n'accentuen la feixugor i l'artifici.

JOAN MINGUEZ

TEATRE ESPANYOL

Companyia de Vodevil i grans espectacles de JOSEP SANTPERE

Tarda:
M'HA TOCAT
i
LA LLEONA
d'Alfons Roure.

A la nit: 50 representació de
LA LLEONA

TEATRE NOU

Companyia dramàtica dirigida per ENRIC BORRAS

Primera actriu: ENRIQUETA TORRES

Avui dijous, tarda, gran programa.

Nit:

EL LOBO

Aviat:
LOS SEMIDIOSES

La tournée de Germaine Dermoz

Amb un delicat contagot el teatre francès es produeix de tant en tant sobre l'escenari de Novetats. La companyia es forma al voltant d'una senyora important que sap bé l'ofici de comedianta, que als estius va a pendre les aigües a Vichy o a Royat i que aprofita l'ocasió per anar a un poblet de la vora a fer *du vrai Racine* o l'èxit de la temporada. Algunes d'aquestes dames té cartell reconegut a París, i s'ha apuntat unes quantes creacions a la cartera que al seu dia han fet el seu efecte. Aquestes da-

GERMAINE DERMOZ

mes les porten uns senyors que o bé es diuen Bertran o bé Karšenty, que tenen un peu a cada banda de la frontera, i fan el «midi» amb una sort relativa. Comensem a conèixer les dames més o menys de la «Comédie française» perquè totes, quan han vingut un cop a Barcelona tenen ganes de tornar-hi. A més a més, hi ha els actors i les característiques que encara tenen més ganes de venir al nostre país i estan disposats a acompanyar a totes les primeres actrius que volen contemplar de prop l'Exposició. Ara és un bon temps, perquè les fonts de Montjuïc han agafat una gran fama per tot Europa.

Aquests dies tenim a Germaine Dermoz; ja havia estat a Barcelona un altre cop; Germaine Dermoz és una actriu alta i ben plantada, una gran figura que omple l'escenari de cap a cap; té la pell com una rosa i uns braços desesperadament expressius; ataca els pinyols de la passió d'una manera flexible i valenta; no descuida cap detall i sap totes les trampes i els trucs de l'ofici. Es fa fer els vestits per un sastre de fama que es diu André Melnote Simonin, i ella fa lluir al sastre, perquè sap dur la roba olímpicament, amb aquesta elegància d'escenari, peculiar i única de les grans dames de comèdia francesa que ja no són criatures i tenen el cor una punta confit com aquell «foie-gras» legítim que fa dir si senyor a tothom que l'olora.

Germaine Dermoz no és una actriu genial ni té qualitats naturals divines, però és una actriu absolutament equipada pels grans papers i les grans escenes; el nivell mitjà d'intuïció, de disciplina i d'ofici de les actrius franceses, és sempre apreciable i fa de bon veure en un país en el qual manca generalment la disciplina i l'ofici. Germaine Dermoz porta un galan nou, un tal M. Henry Bosc, que és de Perpinyà i parla català com nosaltres; aquest actor fa el brillant, però diu el seu paper i no dona gran cosa més. Un altre actor és Jean Costé, que ja havia fet comèdia a Barcelona més d'un cop. És un home fort i madurat entre les taules, que té tanta gràcia i tant aplom com intel·ligència.

Com a novetat trident, Germaine Dermoz porta a Raymond Allain, «Mis France 1928». A aquesta noia no li hem vist encara fer comèdia, perquè escrivim el comentari present sortint de veure *L'Ennemie* i Mademoiselle Allain només treballa en l'*Exaltation*, que serà l'obra de la despedida. Hem conversat, però, cinc minuts amb la bellesa oficial, i l'hem trobada dolcíssima i ingènua i allò que se'n diu una preciositat. La criatura vol dir el «songe d'Althalie» a la manera de Sarah Bernhardt; sembla que això és la seva aspiració.

L'obra del debut va ser *La Rafale*, de Bernstein, prou coneguda, i de les més espectaculars i més falses de l'afortunat autor. *La Rafale* és una comèdia escrita amb una traça d'arrencar-queixals repugnant. S'hi maneja el truc dels diners, de l'adult-

teri, de la diferència de classes i del suïcidi acostumat, només perquè les actrius com Germaine Dermoz puguin dir al públic que tenen uns bates de nit precioses, uns vestits sastre molt a mida i unes reardes que els fan honor; i a més a més d'aquestes coses importants, per demostrar també que dominen el patètic, el tendre i l'apassionant, segons les regles de la gran escola.

L'Ennemie és una de les obres de l'any. Aquí l'està representant Elena Jordi en català, i en aquestes mateixes pàgines, Joan Minguez parla de la comèdia i diu el que s'ha de dir. Nosaltres només farem constatar que la presentació que en fa Elena Jordi és molt més digna i molt més ben delixada que el decorat que porta Germaine Dermoz; aquest decorat, fet per un tal Monsieur Decant, és pobre i lamentable i d'un mal gust positiu. En canvi, els vestits que llueix la dama són preciosos, i la interpretació que en fa Germaine Dermoz, intel·ligent, dura i agudíssima, amb tota la mala fe que demana la intenció de l'autor.

L'Ennemie es basa en l'observació biològica que les femelles dels animals es mengen els mascles, i com més inferiors són els animals, més sanguinàries són les femelles. Vegi's el cas d'aquell insecte que en diem pregadéu, que després que el pobre mascle ha complet amb el seu natural paper, és devorat que no en resta ni la cua, precisament per la femella que l'ha seduit. Aquesta tesi aplicada als senyors i a les senyores del dia, potser és una mica massa forta, i fa massa tuf de laboratori de ciències naturals.

El procediment de l'obra és trencat, esmolat i suggestiu; està d'acord amb les coses de l'any i d'acord amb les influències del cinema. El públic encara no s'ha avesat a aquestes coses, el nostre públic especialment, però el teatre va per aquests camins i, segons la nostra humil opinió, no va pas del tot mal encaminat.

J. M. DE S.

L'estrena de demà a Novetats

Cada obra nova de Carles Soldevila, i l'estrena de demà no vindrà a desmentir-ho, va dibuixant d'una manera més precisa la personalitat d'aquest artista. I tot fent inconscientment aquesta tasca, Soldevila no s'aparta d'una regla de conducta que probablement podríem concretar amb aquest lema: ésser útil.

Sembla que Soldevila s'hagi proposat ésser el nostre principal educador. I de fet ho és. Però això li ve de natural. No hi ha en aquesta actitud cap partit pres. Ni respondria a la realitat, ni plauria a Soldevila que li atribuïssin el títol d'àrbitre de les elegàncies. Aquest educador només es proposa cultivar el tipus de l'home normal. I s'endevina a l'ambient que aquest professor té una multitud dispersa que l'obeeix.

Ningú com Soldevila no ha pres tan bé el pols de la nostra època i de la societat barcelonina. Dintre cent anys, qui vulgui tenir una idea dels costums de la Barcelona del nostre temps haurà de llegir els *Fuils de Dietari* de Soldevila. És un registre fidel de totes les nostres tares i virtuts. De la manera més persuasiva possible i sense indignar-se, perquè té fe en la seva obra i en la ductilitat de la pasta que treballa, i d'una manera molt elegant, ell va dient als seus lectors el que cal fer i el que cal evitar.

Soldevila és un professor de ciutadania. Renunciant sovint a temes literaris i morals és més envergadura i que segurament li plaurien molt més, fent-se càrrec del terreny que trepitja, ens ha donat *L'home ben educat* i *La dona ben educada*, editats per l'editorial Ibàrcino.

No es cregui, però, que l'obra que s'estrena demà a Novetats, *Escola de senyores*, sigui un altre tractat de polidesa. És una obra d'imaginació, i per tant una obra d'art. No obstant, per les referències que en tenim hi ha en aquesta comèdia el Soldevila de sempre, l'artista que preté crear una societat, i que tot jugant amb problemes aparentment insignificants inventa el que no tenim, gairebé ni a la realitat i menys a la literatura, una gent normal, que ell no vol veure des del càire transcendental, sinó en la vida ordinària, a fer que permet descobrir matissos de pensament molt delicats, una educació ciutadana i una psicologia capaces de fer un teatre modern.

LA MUSICA

Les formes simfòniques al segle XX

Tota la música simfònica dels nostres dies pateix d'una «fretura de necessitat» — per emprar un mot de Paul Claudel. Les fórmules anteriors al segle XIX, perfectes i closes, s'imposaven al compositor com una mena d'imperatiu absolut, gairebé moral. Es dirigien a satisfer una necessitat d'ordre i de lògica. Però al segle XIX, des de Beethoven, de la tercera època, els compositors no cercaven tant de subjugar per la noblesa de les proporcions ni l'art dels temes, com per la força irresistible dels episodis musicals, articulats l'un amb l'altre mitjançant «motius» o «cèl·lules creadores». Beethoven encara salvava les aparences externes de la sonata; però, en la realitat, era per enganyar la seva consciència del segle XVIII. És realment impossible trobar-la-hi sinó fent unes veritables excavacions com les empreses per M. D'Indy. Ara bé, una forma que s'oculta és com si no hi fos, pot suprimir-se. Què direu d'un arquitecte que fes construir qualsevol estructura de part d'essota dels fonaments d'un edifici?

Deslligats de la tirania de la fórmula, els compositors van poder enriquir la seva pasta sonora. La forma sonata era suficient quan tot el fragment no es movia de dues o tres tonalitats i els acords no tenien més de dos o tres sostres. Però sempre ha d'existir una proporció entre la fondària i l'amplària de l'edifici sonor, i és evident que, fent-se més complicades les harmonies i més colorides les modulacions, i, com a resultat, més patètica la frase, el tipus de sonata clàssica, o sigui l'exhibició del diàleg de dos personatges; primer i segon tema, no era bastant. Cada episodi esdevenia un personatge; passava com a les brillants poesies romàntiques de Victor Hugo, en què un moviment oratori comporta tota una sèrie de metàfores agilitats i vivents on radica tota la força d'aquella poesia. El moviment oratori és com el «trottoir-roulant», que va portant-les i enduint-les.

Llavors va desaparèixer el «tema» pròpiament dit, equilibrat dintre de si mateix. I va comparèixer el «trottoir-roulant» en forma d'allò que en diuen la «cèl·lula», la qual falsament ha estat anomenada «creadora», quan en els grans autors, Beethoven, Wagner, ha estat simplement «conductor». Fixeu-vos bé que Wagner ha anomenat el seu «motiu» «cèl·lula complexa», «motiu conductor» i no «motiu creador».

No; la creació (precisament per això s'havien trencat els motllos) va esdevenir lliure, impetuosa; la part «creada» de l'obra, la seva essència eren els fragments, emparentats només per raons de sentiment. Per això aquesta música només pot dirigir-se al sentiment, i això perquè a desgrat de la seva riquesa, força i color, es vegi condemnada a l'infern d'una oratòria contínua, amb progressions, enumeracions, rips musicals enormes; i, sobretot, a esdevenir sempre de dimensions colossals. Està atacada d'elefantiasi. I Bach, àdhuc en les seves obres de més llargues dimensions, mai no pateix d'aquest mal. Perquè hi havia proporció.

De tota manera, la música va conquerir una col·lecció d'accents i d'imatges d'una valor eterna. Però sempre gràcies a l'episodi; mai a la cèl·lula, ni a la construcció cel·lular.

Per això, també els compositors que, com Brahms, barregen totes les limitacions del classicisme, pel que fa al color dels episodis, amb els del romanticisme pel que fa a la desmesura i a la unitat cel·lular, resulten d'un llanguiment insuportable, per grans obrers de la música que siguin.

Heus aquí com està plantejat el problema de la forma en les obres de música pura per als nostres compositors contemporanis; prosseguir, superant-la, l'espíndol del romanticisme, fóra impossible; qui ho ha provat naufraga dintre del tedi. Tornar a les formes clàssiques és pueril; són estretes per a les possibilitats de la música actual; només un pedant pot predicar-ho i un mestre mostrar-ho com a exercici per als seus escolars. Però no es pot repicar i anar a la processó.

R. LL.

Teatre Català Novetats

COMPANYIA CATALANA
Direcció: C. Capdevila

Avui, tarda, a les cinc. Espectacles per a infants:

L'Auca d'En Patufet

de J. M. Folch i Torres. Els infants seran obsequiats amb una «Auca d'En Patufet», del notable dibuixant Cornet.

Nit, a les deu. **Tertúlia Catalana**:

PAPA

Divendres, estrena de
Escola de Senyores
de Carles Soldevila.

TEATRE TALIA

Companyia de vodevil i teatre modern de ASSUMPCIÓ CASALS

Avui, dijous, tarda, a les cinc

Calenta, freda o a gust del consumidor
i els quatre actes, en broma

Don Juan Tenorio
(última vegada). Nit, a les deu: Tot per l'Herèdia i l'èxit alegre i de riure:

Vigila'm la dona

per V. S. López i Giménez Sales.
Demà, divendres, tarda: De qui és el fill?
i les ladres. Nit i cada nit, l'èxit:
Vigila'm la dona.

Dissabte, tarda, estrena de la comèdia en un acte, de J. Vila Pagés: **El Sr. Colom** i reposició del vodevil: **Totes en cama**.
En estudi l'obra de l'emoció: **La Presonera**.

Teatre Català ROMEA

Companyia VILA-DAVÍ

Aquesta setmana reposició de l'obra de gran èxit de Bernat i Duran:

Quan el cor parla

Dimecres vinent, 13 de novembre

ESTRENA

de l'obra de Balzac, adaptació de Salvador Vilaregut:

La Quimeta maca

nou decorat de Asensi i Morales.
Vestuari de Malatesta.

CINEMA I DISCOS

LA TRAGÈDIA AL CINEMA

"EL PATRIOTA"

Una producció d'Ernst Lubitsch és sempre un film de qualitat que no ens deixa mai indiferents, i el seu darrer film estrenat act, *El patriota*, és una obra considerable, massissa, plena d'encert en la direcció, una obra que creiem que perdurará llarg temps en la memòria dels públics de tot arreu.

El film és un film silent. Aquesta afirmació és absolutament vertadera a desgrat de la sincronització sonora que l'acompanya, la qual no ve a sumar cap valor ni a modificar per a res l'economia de l'obra, les escenes de la qual es sostenen i es justifiquen, són concebudes i realitzades en l'es-

Un moment d'*«El Patriota»*

El patriota és l'obra d'un creador i per tant d'un innovador. El cinema visual deu molt a Lubitsch, i a cada producció seva el cinema coneix un progrés que no radica solament en una nova forma d'emprar el moure la màquina, de connexionar les escenes, sinó i principalment en la mímica imposada als intèrprets que es fa cada volta més precisa, més capaç de matisos psicològics. La disciplina imposada als seus intèrprets és el primer que cal admirar en una producció de Lubitsch. En la que ara ens ocupa cal assenyalar com un èxit definitiu la tasca de Lewis Stone en el seu rol de comte Palhen. El seu treball, que defuig tot efecte fàcil, sobri i precís, és absolutament satisfactori, a col·locar al costat de les més reeixides interpretacions, la d'un H. Warner en *El capità Sorrell* o la d'un R. Berthelme en *Les dues tempestes*, per exemple.

Jannings, encertat en el seu paper de tsar Pau I, encara que hauríem volgut un xic més de contenció en el seu treball que de tan formidable esdevé excessiu.

Film històric? Ens trobem davant d'una ficció novel·lesca a la qual és inoportú reproxar la seva poca autenticitat.

Els darrers moments del regnat de Pau I, atacat d'una demència creixent i que sucumbeix assassinat víctima d'un complot trametat pel seu més car conseller i amic, el comte Palhen, que creu un deure de patriota alliberar la Rússia de tan nefast tirà, heus ací el motiu dramàtic del film. Motiu trágic, puix que si l'essència de la tragèdia, com diu Aristòtil, consisteix a provocar la pietat i el terror en l'ànim de l'espectador, *El Patriota* és un film trágic prou ben concebut i realitzat per a justificar l'entusiasme.

Film netament alemany. Lent de ritme, ric de matisos psicològics i de realitzacions de plàstica animada. Superb de fotografia i de muntatge, palesant a cada instant una suprema consciència dels mitjans emprats, de llur abast, i de llur eficàcia, i per damunt de tot, d'un rar esperit de mesura i tacte.

Les nostres sessions. — Llegiu en el propi número detalls de la pròxima sessió la data de la qual ha estat fixada per al dia 20 d'aquest mes. En aquesta sessió rependrem l'obra mestra del film policíac *Sota el frac*, obra d'I. Cummings. Podem assegurar a tots els que no l'han vista que és una obra de la talla de *La llei de l'hampa*.

Avui podem anunciar també als nostres lectors que molt aviat podrem oferir-los el magistral film de Pau Fejos, *Soledad*.

Si vol saber el que és una pel·lícula muda que parli a la intel·ligència, vagi a veure

ASFALTO

en
Capitol i Lido Cine

Ufa - Erich Pommer
Joe May - Gustav Fröhlich
Betty Amann i Hans Schletow
(el Stenka - Razin
de "Volga, Volga")

PANORAMA

L'Arca de Noé

De temps, hem adoptat el criteri de no ocupar-nos en aquesta pàgina sinó dels films que al nostre entendre tenen el que en podríem dir un mínim de dignitat artística. No voldríem doncs que algun dels nostres lectors, en veure el to falaguer que domina en les nostres recensions, ens cregués massa predisposats a l'entusiasme o excessivament indulgents; una i altra cosa trobarien la seva justificació en el gran amor que sentim pel cinema. al cinema en si, però creiem que aquest amor justament és el que ens disposa al contrari, a un esperit d'exigent severitat enfront dels films i creiem que el temps de la indulgència i dels entusiasmes fàcils ha passat i que l'art que en l'espai d'un mes escassament ens ha ofert un darrer altre: *Torrents humans*, *Retorn a la llar*, *El Patriota* i *Ombres blanques* mereix ésser pres en la màxima consideració enemics que amb el més sever esperit crític.

Però avui farem una excepció; caldrà que ens ocupem d'un film que no té altra particularitat que la de batre el rècord, ben poc envejable, de la poca-solta. *L'Arca de Noé*, film sonor i parlant, és un dels espectacles més infelços que hem tingut la dissort de veure. Sembla que els gemans Warner, enllaminats per l'èxit de *Ben Hur*, han volgut temptar pel seu compte l'aventura oferint-nos un film de gran espectacle, tapisat d'erudició bíblica. Però diguem de seguida que *Ben Hur* es troba molt per damunt del film de Michael Curtiz *L'Arca de Noé*.

El que sorprèn més tot seguit i promou la nostra indignació és l'audàcia descomunal de què fan prova els que han fabricat aquesta oïnta. L'argument sobrepassa els límits de tota manca de sentit comú, les alteracions i historietes que han introduït en l'episodi del *Gènesi*, són no ja per provocar la indignació del senyor Rucabado, sinó la de tota persona que tingui una petita dosi de gust. I el més trist és que el públic s'empassa tot això.

Però prou; sentim haver-nos entretingut massa sobre aquest assumpte. Parlem d'una altra qüestió més important per a nosaltres: de la forma en què el film ha estat presentat a Barcelona en el local on s'han d'estrenar: *Broadway* i *Shown Boat*. *L'Arca de Noé* és un film sonor i parlant en la seva totalitat; ningú no ens ho ha dit, però és una cosa aquesta que es veu tot seguit. Ara bé, aquí ens han donat en la versió original només que alguns fragments. Aquests són especialment uns diàlegs en anglès acompanyant una fotografia de carta postal que no cal dir si són avorrits. Per als altres fragments, en lloc d'acompanyar-los amb una orquestra, co que hauria estat procedir de bona fe, com varen fer al Coliseum amb Chevalier, els donen amb un acompanyament musical que aneu a saber com i de quina manera el produeixen. Encara ens recordem de la mala passada que ens varen jugar amb *El cantor del jazz*. Direm només per il·lustrar els lectors que les primeres escenes que figuren el tràfec d'una Borsa, hom pot delectar-se en sentint una placa: *El vol del borinot*, de l'il·lustre Rimsky Korsakoff, que en les escenes següents que tenen lloc en un departament d'un tren en marxa sonen l'obertura de *La flauta màgica*. Per què ens diuen que és una cinta sonora? On és la sincronització? Quins bromistes, aquests del Tivoli.

El que no podem negar a les «Exclusives Diana» és el que anuncien: film presentat d'una manera original. Efectivament, la manera no pot ésser més original, originalíssima!

El partit que en la cinta han tret del so es pot copsar, per exemple, en sentir el lladrar d'un gos, o els roncs d'un que dorm. En fi, un espectacle per a infants i encara no gaire avençats.

L'Arca de Noé és qualificat en primer terme en un concurs de calamitats sonores.

Submarí

Encara una altra volta el motiu clàssic de la convergència ha estat explotat per commoure el públic. La tripulació d'un submarí que ha naufragat per causa d'una avaria, s'asfixia mentre l'únic home capaç de salvar-los, després d'una llarga, massa llarga vacil·lació, ja que entre els tripulants es troba un home al qual odia, corre a portar-los l'ajut del qual depenen llurs vides. El tema és doncs vell; el que hi ha de nou és l'accident que el motiva. L'odissea dels mariners colgats al fons del mar i morint lentament d'asfíxia. La idea és gran i, en mans d'un bon director, capaç d'un gran rendiment. Malauradament, *Submarí*, per bé que no és pas un mal film, ni molt menys, deixa molt a desitjar. Notes puerils vénen a trencar la bella impressió que a moments crea, i a més a més té el gros inconvenient de recordar altres cintes que en l'explotació de motius anàlegs voregen la perfecció. El motiu de l'amistat en *Una xicoteta a cada port*, i el de la rivalitat amorosa entre els dos amics en *El dimoni i la carn*. El film en conjunt és gris i quan cau damunt de la bona idea la desenvolupa massa, perdent fatalment en emoció el que guanya en extensió.

M. MARIBEL

Ja ho sabeu...

— que E. Lubitsch ha estrenat el seu darrer film: *The Love Parade*, del qual és protagonista M. Chevalier?

— que el títol del film que J. Feyder fa amb Greta Garbo serà *El bes*?

— que *Una dona a la lluna*, la darrera producció de Fritz Lang, ha estat ja estrenada a Berlín?

— que X. Cugat ha estat designat per arranjar la part musical de la versió cinematogràfica de *La casa de la Troia*?

— que Harry Langdon torna a fer pel·lícules, ara a compte de la M. G. M.?

DE L'INGENUISME A LA PANTALLA

Una bondat sense defensa; un candor que no coneix la pudícia, perquè pudícia ja vol dir malícia. Heus aquí el retrat moral de la ingènua. En el físic, un rostre llis, uns ulls badats, una boca somrient, amb un somriure sense intenció. Pot dir-se que és un somriure de la carn, sense efluvís de l'esperit. Segons com us la mireu, la ingènua sembla una bestiola del paradís terrenal; segons com, una mena de cosa de l'altre món. L'al·licient, el picant de la ingènua consisteix en que és intacta però no esquerra: només un fi berrisoll de timidesa l'endoleix i la fa temptadora. És una pàgina en blanc, però que es deixarà escriure; és en blanc per atzar, perquè si, perquè totes les fulles escrites un dia han estat en blanc. I no hi ha res tan pertorbador com els blancs eflúvies.

Gairebé podríem afirmar que tot l'encís femení, en general, deriva de la facilitat

MARY PICKFORD, que molts anys ha estat la ingènua per excel·lència.

que té a marcir-se la dona. Per això, des de molt antic, han estat comparades a les flors — comparació que avui ja és vulgar i prosaica, per massa exacta i massa esbravada, i perquè tothom ja la repeteix maquinalment; i també el símbol de l'amor és una dona, Venus, i un infant, Cupido. A pesar d'això, diuen que és etern; però és etern precisament perquè és un desig de coses efímeres que tan aviat són com no són; de manera que mai no es pot veure saciat d'elles. Mai no s'ha vist, ni pot ningú imaginar-se l'amor simbolitzat per un home ferreny, hirsut, amb unes barbaes negres. Podria ésser el déu de l'eugenesia, mai el de l'amor.

Per totes aquestes raons arribem a la conclusió que la ingènua és el pur símbol de la gràcia femenina, despulat d'anècdotes i d'accidents: és un punt dolç entre el no ésser i l'haver estat.

L'art cinematogràfic, basat en les figures genèriques, netejat de tot element que no sigui plàstica expressiva pura, qualitat humana, per força havia d'utilitzar la ingènua com a element creador de tota una de les seves branques: i, efectivament, veiem que la ingènua ha triomfat a la pantalla i ha servit per a crear tota una massa d'arguments al voltant de la seva irradiació serena. I, per contagi, adhoc ha influït damunt la creació de tipus mascles — cosa no tan lloable —, i llavors hem vist tota aquesta colla de bons nois, tímids i poca-traces que, a l'últim, es revelen com a formidables pugilistes quan atrenen, a l'escena final, el dolent, després d'una aferrissada lluita, les peripècies de la qual es reflecteixen damunt el rostre esverat de la ingènua protagonista femenina, que assoleix a la revelació del món, després d'haver vist aquell joc de cops de puny.

Acabada la brega, en l'excitació del triomf, els dos ingenus perden llur ingenuïtat i es besen amb un bes llarg i vibrant, que serveix a l'espectacle cinematogràfic d'allò que el pas doble a l'acabar els espectacles de music-hall.

D'aquesta manera veiem que queda modificat l'esquema primitiu del melodrama, víctima, traïdor i lliberador, de la següent manera: ingènua femella, ingenu mascle, dobat: de vegades el dolent queda substituït per un senzill poca-solta o per un personatge ric i ruc. De tot plegat se'n pot dir el triomf de l'ingenuisme.

Nosaltres, que en la plàstica som uns acèrrims admiradors del cinema i li albirem perspectives inacabables, en canvi trobem no del tot encertat, en algunes de les seves branques, i de les més populars, aquest embat d'ingenuisme. En un mot: trobem molt bé la ingènua; però l'ingenu ens sembla una transposició de valors; ens fa l'efecte d'aquells que canten amb veu de falset perquè semblen més melodiosos. És clar; entre dos personatges tan dolços, que voleu que hi passi d'interessant? Tot ha d'acabar bé.

De resultes d'això els autors d'arguments de pel·lícules no s'adonen, potser, que l'únic personatge que els surt reeixit, humà i simpàtic, és el dolent.

Conseqüència paradoxal dels arguments massa ingenus.

ROSSEND LLATES

DISCOS

El gramòfon ve recollint les novetats que ha portat el film sonor, i diem novetat més referint-nos als procediments que al contingut.

De tots els avantatges que pot haver portat el cinema sonor, el que més s'aguantava és la sincronització. Tots els assaigs fets fins ara per a obtenir una correspondència entre l'acció que apareix en la pantalla i la música van ésser ben poc afortunats: tan poc hi guanyava el film com la música que l'acompanyava.

Amb tot, aquí hem de considerar del film sonor, més que el film la música que l'acompanya que és la que ha d'anar al disc. I per al gramòfon té una certa importància, puix que ha d'ésser per ell que obtindrà la màxima divulgació, i per altra part la popularitat del cinema exigirà del disc la publicació de fragments de la part musical dels fragments sonors dels films.

Ara bé, sobre el contingut d'aquesta música no es pot ésser massa exigent. Les facilitats de producció del cinema no tenen correspondència en la vena compositora dels músics. El cinema, millor, el cinema espectacular, encara que actualment ha arribat a una estandardització de procediments que ha portat a una producció tota igual, té encara molts mitjans per a assolir alguna varietat que li poden donar els molts elements que els productors tenen al seu abast, però la música no pot seguir aquesta febre de producció del cinema i per això, si vol fer-ho, el resultat serà un seguit d'obres que durant la projecció podran fer-se sentir encara que el descabellament de l'acció ens apartarà d'elles, però desplaçades del cinema i portades al gramòfon, on han d'aguantar-se pel seu propi valor, ens faran l'efecte d'un seguit de sons sense cap valor, tal com s'escau amb la majoria de la música coreogràfica del ballet (no parlem del ballet modern) o d'òpera, executada a fora de l'escena i que no pot tenir ni un valor evocatiu.

A més a més, aquesta música, que és difícil que pugui ésser bona (i que no té massa necessitat d'ésser-ho), ha de lluitar amb els procediments d'amplificació actuals, que per ara resulten insuficients i defectuosos. La majoria dels films sonors hauran de recolzar-se en el jazz, i actualment l'únic que li lleva una mica l'acaparadora monotonía que produeix, són les variacions instrumentals. Cal confessar que els aparells amplificadors capgiren notablement els timbres dels instruments i veus.

Els discos que ens porta el film sonor són els de Chevalier amb *La Cançó de París* i dos fox de la Revista Fox Movietone *Follies* que executa Jack Hilton.

Encara que en espectacle nou, Chevalier se'n presenta amb els mateixos procediments de molts anys. Per a donar la nota humorística, adopta les conegudes flexions en la veu que pot obtenir amb una vocalització molt pronunciada i també sap posar-se sentimental i canta, una vegada més, *Louise*.

Més s'aguantava el jazz de Jack Hilton amb el dos films fox *That's you, baby* i *Break-away*, de la Revista Fox, i encara que amb música de revista, sap sostenir-se amb una execució fortament rítmica i ben ponderada de sonoritats.

J. G.

Louise. Robin-Whiting, de *La Cançó de París*. Maurice Chevalier. Cia. del Gramòfon. AE 2788.

Les Ananas. Pearly-Eddy, id. id.

Valentine. Christiane, de *La Cançó de París*. M. Chevalier. Cia. del Gramòfon. AE 2780.

It's a habit of mine. Robin-Whiting, id. id. *That's you, baby*, *Walking With Gusie*. Conrad-Mitell-Golder, fox de la Fox Movietone *Follies* of 1929. Orquestra Jazz Hilton. AE 2778.

Break-away, *Big City*, blues, id. id.

La sorpresa del venedor de netejadors pel·luts en una casa de nyigui-nyogui.

(Passing Show.)

Feu fer els vostres gravats en la
UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Telèfon 33421

DE LES ARTS

EXPOSICIONS

Russinyol, Casas i Clarassó

L'arxiu dels meus records és de poques dimensions. Això vol dir que encara sóc jove (però no tant com els que diuen «nosaltres els joves»).

Doncs bé; entre les fites de la meua adolescència es destaquen, entre altres, les visites a la Sala Parés. Aquella Sala Parés amb una gran vitrina farcida de porcel·lanes i un altíssim escriptori a l'esquerra, des d'on el senyor Parés amb la seva impecable gorra i venerable barba vigilava paternalment l'espectacle. I els dies que no hi era, un seu retrat, de justa semblança, col·locat en el mateix indret, us feia idèntic efecte.

En aquell temps, quan exposaven el trio Russinyol, Casas i Clarassó semblava un dia de gala. Aquell diumenge el tortell semblava més bo. I quan, havent dinat, llegia les obres de Juli Verne, els paisatges d'En Russinyol furgaven el meu subconscient (em sembla que—encara que fos d'incògnit—també n'hi havia aleshores i em destarotaven la lectura.

En el procés de la pintura catalana moderna a En Russinyol i En Casas els pertoca un lloc d'honor. I no sols pel tomb que aconseguiren donar a l'estètica pictòrica, sinó per les obres admirables de llurs primeres èpoques.

Evidentment, no han estat els únics. En la tasca de liquidar l'eixorcisme acadèmic del seu temps, però—segons ens conten testimonis solvents—foren els més efectius en la propaganda i en el combat. I amb la seva aportació als aires impressionistes de París airejaren, amb més aflluència, la calitja purulent de la pintura barcelonina.

Fou, també, asèptica la renovació d'aquell temps. Un moment de veritable esterilització de la paleta.

Abans de l'impressionisme el pintor i el quadre es quedaven al taller; després, tots dos sortiren a fora; i a hores d'ara, generalment el pintor surt i el quadre es queda, molt sovint, a dintre: cosa que, ben entesa, està molt ben pensada.

Aquests dos prestigis de la nostra pintura i el seu inseparable company, l'escultor Clarassó, celebren actualment les seves exposicions en el mateix lloc de sempre, on ja no hi ha la vitrina ni l'altíssim escriptori ni la fisonomia correctíssima del senyor Parés, sinó una sala més airejada i un intel·ligent marxant, com a la «rue La Boétie».

Abans de comentar aquesta exposició col·lectiva vull fer constar el meu profund respecte a la personalitat dels tres artistes, i la sincera adhesió a les obres de la primera època d'En Russinyol i d'En Casas. Però també crec indispensable recordar que les jerarquies—per més respectables que siguin—no han d'influenciar la crítica estricta de l'obra.

Ja fa temps que Santiago Russinyol està en plena davallada. L'exposició de l'any passat i l'actual en són dues mostres convincentes. L'artista conserva la manera, però ha perdut el control. Les seves pintures són fórmules estereotipades continuades per la rutina. Les qualitats pictòriques d'altre temps s'han anat esfumant i fins aquella expressivitat lírica dels contrallums, les tonalitats assolellades i els reflexos de les aigües han esdevingut solucions decoratives de cartellisme. A això, precisament, tendeix l'actual pintura de Russinyol: al cartellisme. Com en els anuncis de turisme, hi ha un mateix verd clar per als arbres assolellats i un mateix verd fosc per als situats en l'ombra. Les aigües han perdut transparència i són més podrides que mai. En la digitació hi ha un mena de cansament i les matissacions són fórmules trucades expressades maquinalment. Sols la traça resta, gairebé, semblant. Però què lluny som d'aquells admirables Russinyols del Cau Ferrat, del Museu, de la Col·lecció Plandiura...

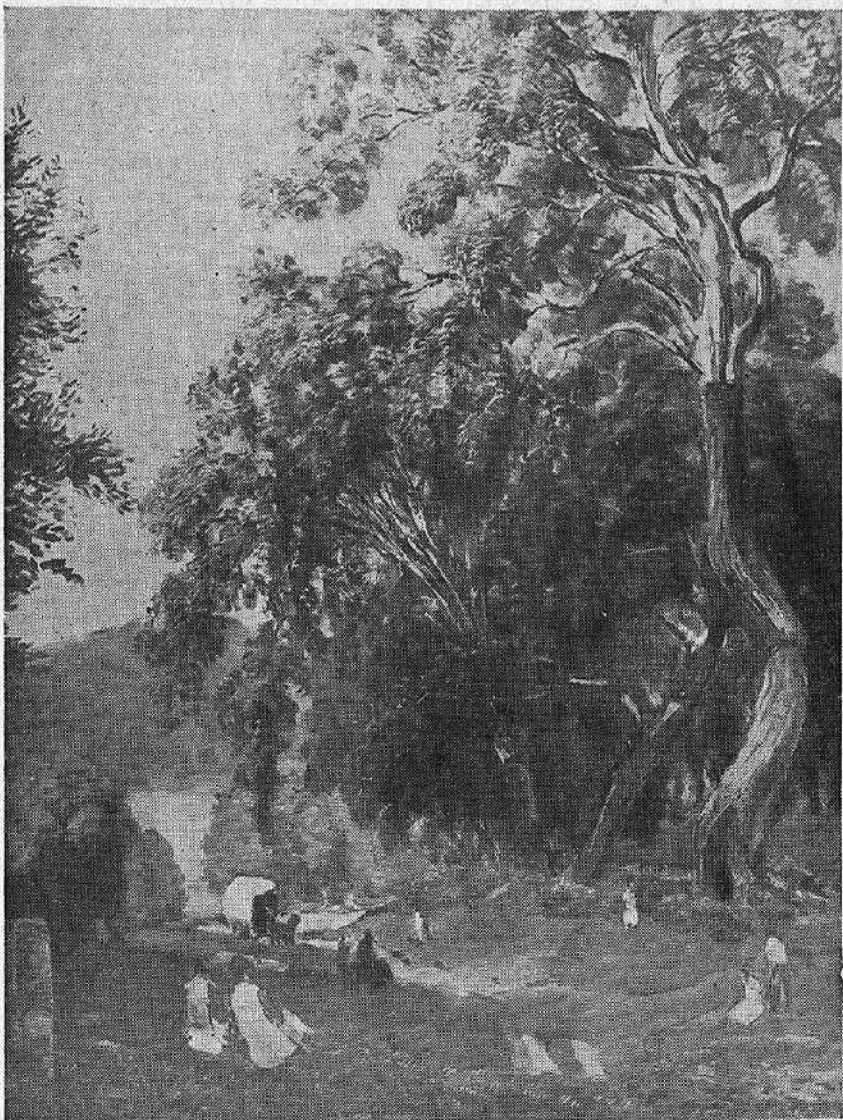
I és que en pintura per sobre de la tècnica sempre hi haurà el temperament. I quan aquest temperament decau, sigui per la causa que sigui, més val descansar una temporada o...

La pintura de Ramon Casas cada dia es torna més banal. Amb el camí iniciat hi ha el perill d'arribar a les postals il·luminades. En Casas, però, sempre se salvarà per les

seves dots de pintor. El seu auto-retrat conserva les qualitats del seu alat temperament; el fragment de la camisa blava està resolt amb una probitat de l'ofici remarkable.

La banalitat que comença d'apuntar en les obres d'aquest admirat artista la veiem

Font de Sant Benet, en canvi, es fa estimar per la simplificació harmònica, a la manera de la pintura del XVIII. En *Entre les barques*, ultra la ponderada composició de les figures, hi ha uns *rapports* de la color exquisits. *Mar brava* és una lluita contra els prejudicis del tema, en la qual no sols ha

RAFAEL BENET. — Paisatge. (Col·lecció A. de Ferrater.)

en els efectismes de l'expressió pictòrica. La característica essencial de la pintura de Ramon Casas es manifesta en l'afinada harmonia de les subtils tonalitats dels reflexos de la llum. Moment delicat i difícil de sostenir, exposat, molt sovint, a perdre l'emoció pictòrica per devenir una mena de litografia artística com en moltes de les teles exposades.

Les escultures d'Enric Clarassó presenten les mateixes qualitats de sempre. Des del punt de vista de l'expressivitat, són la carnicloneia més «artística» de la nostra actual producció escultòrica. Quant a les qualitats intrínseques de l'ofici, conserven el mestratge justament reconegut d'aquest més aviat modelador que verdader escultor.

Rafael Benet

Trenta tres teles exposa aquest pintor en la sala quadrada de can Parés, entre les quals el primer que us sorprèn és la diversitat de temes i la manera específica de resoldre'ls.

Benet és un temperament complex. La seva posició davant el fet pictòric és d'una gràvida substancialitat. Sap situar-se en cada nova objectivitat del món fenomènic per plasmar-la en l'estil que la seva visió, del moment, determina.

Fill més aviat de l'impressionisme, ha sabut enriquir el seu bagatge amb les successives recerques posteriors d'una manera gairebé sempre controlada per la reflexió. És per això que la pintura de Rafael Benet dona—fins en les notes més esporàdiques—la sensació de noble robustesa. Això no vol dir que en la seva producció no hi hagi mostres alades d'un grafisme emotiu; les teles *Plaça de Sepúlveda* i *Picon* en són una prova convincent i de més sensibilitat de l'actual exposició.

De les quatre teles retolades *Tossa*, la núm. II presenta una robustesa constructiva remarkable. *Sant Benet* és un resultat

important de la modalitat divissionista. La vençut sinó que ha assolit—en el primer terme—una qualitat pictòrica impressionant. En el bodegò *Pressecas*, el pintor demostra el profund coneixement de l'ofici, i en la petita nota *El Pou* (un dels moments més emotius) ens mostra els inicis d'un esquematisme agut, amb possibilitats de noves recerques.

MÀRIUS GIFREDA

NOTICIARI

Felicitem de tot cor l'eminent arqueòleg i arquitecte Josep Puig i Cadafalch pel seu raonat article contra el projectat trasllat del Cor de la nostra Seu, aparegut a *La Veu*.

I també agraïm les gestions de la «Reial Acadèmia de Bones Lletres» de Barcelona i «Real Academia de San Fernando» de Madrid, dirigides a evitar el lamentable propòsit de destruir el Cor de la catedral barcelonina.

L'Excm. Ministre d'Instrucció pública ha tingut la felicitat de declarar monument nacional la nostra Seu. Si el clergat pretén realitzar una atzagada, és molt natural aquesta mesura salvadora.

En el darrer número de *Arquitectural Review* hi ha un elogi de l'obra del nostre escultor Josep Clara, il·lustrat amb quatre reproduccions de les seves escultures.

I en el d'octubre de *L'Amour de l'Art*, A. H. Martinie comenta el procés escultòric del nostre Manolo, exhibint deu escultures de diverses èpoques.

El fàstic de la pintura

Si no voleu sentir el fàstic de la pintura, no entreu al Palau d'Art Modern de l'Exposició de Montjuïc. Jo vaig ésser feble i m'hi vaig deixar caure; feia temps que no havia visitat un compendi d'art oficial. Feia temps que no havia vist reunides una munió de «machines» i de teles de tots els tamanyos tan plenes de farsa com les que hi ha avui penjades en les parets del flamant Palau d'Art Modern de l'Exposició de Barcelona - 1929. Fins els bons artistes que, incautes, han mesclat llurs obres en aquest mar de *pinturassa*, resten com ofegats per la mentida abominable que els envolta.

Hom surt d'allà dalt amb un fàstic absolut de la pintura. Hom comprèn, davant tanta eloqüència falsejadora, l'actitud de l'art d'avanguardia, que volent evadir-se de totes aquestes artisteries, cau en la mateixa negació de l'art: en l'antiart.

Entre tots, però, no han fet altra cosa que assassinar la pintura: per una banda els falsaris i els refredadors, per altra els esnob i els illusos.

El fàstic de la pintura ha produït les fàcils reaccions del futurisme, del cubisme, del dadaisme i, com a darrera conseqüència, la *blague* grotesca del sobrealisme, les úniques víctimes del qual són aquelles que a Carcassona o a qualsevol altre recó de província se l'han pres seriósament.

Davant la pintura truculent de totes les acadèmies de Belles Arts del món i de tot el moltonisme avantgardista dels sub-Cézanne, dels sub-Matisse, dels sub-Picasso i de tots els sub-haguts i per haver, cal una posició d'intel·ligent sinceritat. Els artistes han de voler retornar l'art llur pels camins seriosos de l'abnegació. Cal donar abans que tot una base moral als artistes—cal que se sentin homes. Cal que deslliurin l'esperit de tota afectació, de tota truculència eloqüent o *naïve*.

Des de Cézanne la pintura ha perdut el plor: la pintura morirà si no recupera aviat la joia viva de sentir-se lliure dintre la tradició. La grandesa i la servitud obrera d'Ingres o Delacroix, de Corot o Cézanne, de Courbet i dels impressionistes; la grandesa i la servitud del nostre Ramon Martí i Alsina, l'oblitat en vida com l'alemany Wilhelm Leibl, és la que cal captar-se que informi els propòsits dels artistes d'avui.

Els artistes no n'hi ha prou que menyspreïn l'oripell de guardarroba dels *pompier*s: cal que tinguin la voluntat de donar a la seva feina la humilitat obrera, que quan és intel·ligent dona a l'obra una frescor immarcescible i una densitat eterna.

Cal evitar els fàcils camins de l'escàndol, que són els de la nova bohèmia menys heroica, gairebé sempre, que la vuitcentista.

Quan hom sent el fàstic de la pintura, de la *pinturassa*, cal saber reaccionar sense evadir-se de les lleis eternes de la pintura. No serà pas dels que diuen que les arts plàstiques han entrat en la post-història; sé que moltes coses noves es poden donar en l'art pictòric, però que solament donaran, com en tots els temps, els ben preparats i els dotats de geni. Cal evitar, però, el propòsit malsà de la novetat per la novetat, avui en boga arreu, tant entre els *pompier*s com entre els esnob. Cal, per a evitar-ho, que els artistes recobrin el seny obrer: la voluntat de treballar en una actitud normal de continuïtat.

Continuïtat de la nostra gran tradició occidental, enriquida per totes les aportacions exòtiques de sensibilitat. Si un dia Cézanne digué que volia tornar l'impressionisme a Poussin—que volia fer l'impres-

sionisme «museable»—, avui ens caldria dir a tots els que tenim una actitud abnegada davant l'art, que hem de recollir de tots els nostres coneixements històrics i etnogràfics allò que opera damunt la nostra sensibilitat per a donar-ho en un continent el més sabí possible.

Es aquesta l'única posició ambiciosa de l'artista modern. Estem cansats de la *pinturassa* efectista, però també de l'altra fàcil actitud deshonest dels esnob, i de l'altra actitud deplorable dels illusos. Som tan lluny del virtuosisme acanallat, com dels que creuen, com Matisse, que: «com més incomplet és el mitjà, més es manifesta la sensibilitat». Tant com el fàstic de la pintura oficial grotesca i indiana, sentim el fàstic de l'art que retorna per gust a la barbàrie. Sensibilitat a part, igual putrefacció moral hi ha en una pintura de Chicharro, que en una pintura de Picasso dels darrers temps: un i altra enganyen la pròpia consciència. És lamentable oposar al refinament abominable i fastigós de l'un, el refinament del murri que per salvar les aparences, i fins potser l'essència, s'evaldeix del seu temps reculant fins a les grutes de l'eneolític, molt més prehistòriques des del punt de vista de la civilització que les coses dels finals de paleolític.

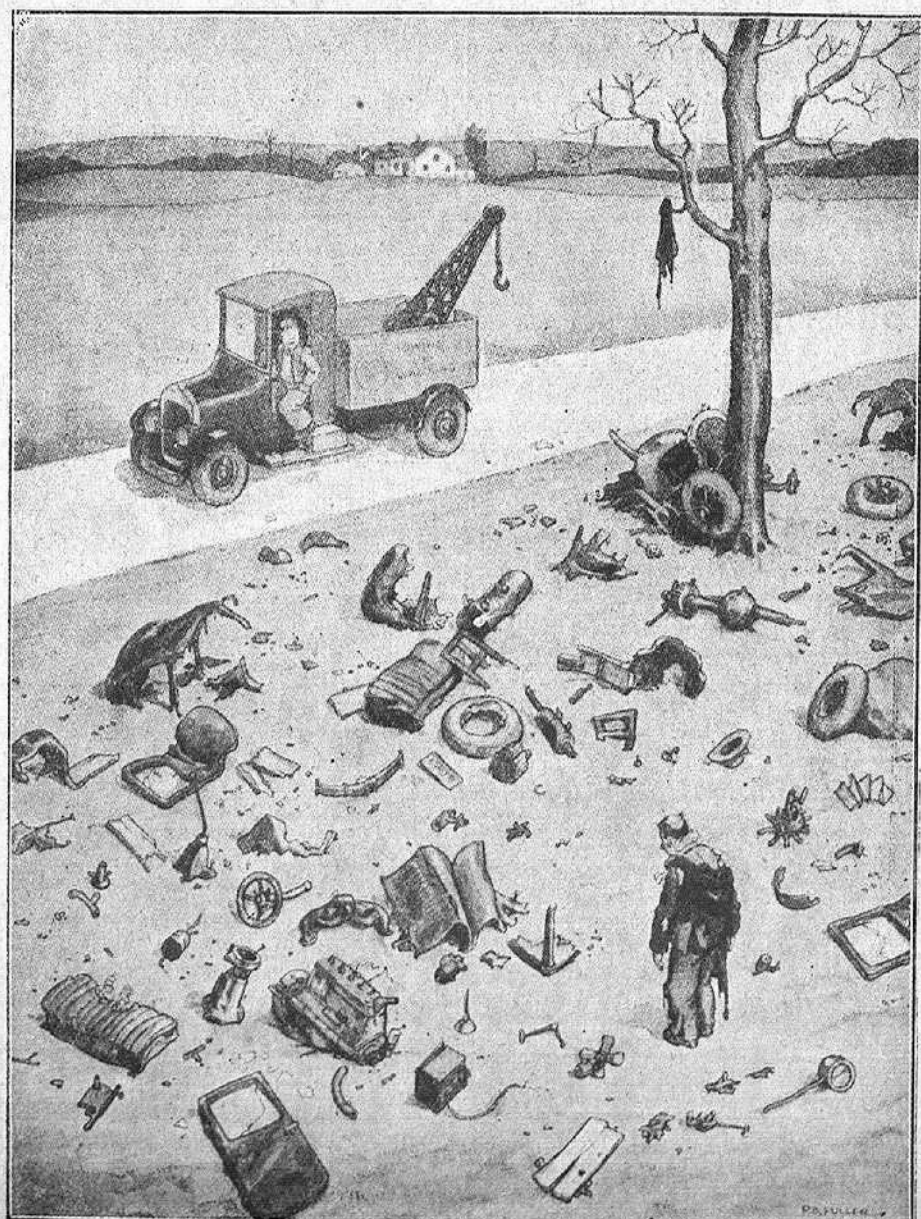
Però en les actituds de Picasso, de Matisse, Chagall, Nolde, Kandinsky, etc., hi ha el talent i el temperament que les salva. El més abominable és el *pompierisme* d'avanguardia que aquests grans temperaments han fet néixer en els esperits provincians de totes les parts del món. Aquest moltonisme internacional que no sabem per quina paradoxa s'anomena art vivent i independent. Són els que viuen de la fórmula dels altres; els que cerquen l'estil fora d'ells. Els que quan Cézanne fou valorat ompliren de sub-cézannes tots els Salons «radicals» i que feren el mateix amb Matisse, Picasso o qualsevol altra de les *vetettes* de l'art estrabulat.

Tota aquesta turbamulta d'imitadors—de tots els colors de pell—han donat una pintura o una escultura banals d'un decorativisme que es passa més de pressa que la moda. Jo coneix gent de temperament que s'han deixat tancar en la cleda d'aquest art tan poc independent, malgrat el rètol. Un dia un d'aquests homes, que viuen de la fàcil tortura de recercar un estil nou—ja que aquest estil és més incommovible que l'art dels ícons de l'Església Ortodoxa, que fa segles que no canvia—judicava l'obra d'un escultor amic seu, com si judicava idees polítiques. Per estar millor—deia—hauria d'ésser una mica més atrevida. Volia dir, aquest bon senyor Canons esteticista, que l'art del seu company era poc a la moda; que no vivia de les fórmules dels altres.

Per a treure'm el mal gust de boca que em deixà la visita al Palau d'Art Modern, on a més a més de la *pinturassa* repulsiu hi ha també algunes obres «radicals» sense suc ni bruc i algunes poques obres estimables que suren entre el llot que les rodeja, he anat a veure els Grecos del Palau Nacional, que són més moderns que les obres dels que continuament es pensen que el fan. He tornat a sentir altra vegada el goig de la pintura.

RAFAEL BENET

Lavabos Cardona. Vergara, 1

—Sou vós que heu fet telefonar demanant remolc? Un auto-escombra, heu fet de demanar.

(Life.)

—Quines condicions té per fer de secretària particular?
—Sóc la guanyadora del concurs de belles rosses de la platja de Coney Island.

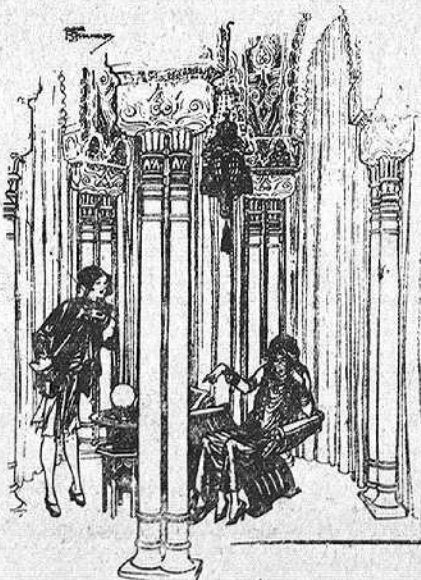
(Judge.)

—El cotxe que m'heu venut s'acaba de partir en dos.
—Es igual; seguireu pagant els terminis com un cotxe sol.

(Punch.)

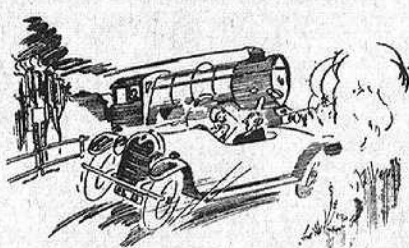
DONA PREVINGUDA

La vident.—Així, he d'endevinar el futur del vostre marit?

La visitant.—No, el que en vull saber és el passat del meu present marit perquè em serveixi pel futur.

(Passing Show.)

La noia de l'auto.—Com es deu haver espantat aquest badoe de maquinista!

(Passing Show.)

El professor.—Si el teu pare estalviés cinc pessetes cada setmana, què tindria al cap de sis mesos?

L'alumne.—Un vestit nou.

(Passing Show.)

Exposició Internacional de Barcelona

Oberta des de les nou del matí fins a la una de la matinada

El públic podrà visitar cada dia els Palaus i Pavellons des de les deu del matí a les set de la tarda.

Palau Nacional

Obert cada dia, des de les deu del matí a les quatre de la tarda.

Entrada al Palau Nacional 1 pesseta

NOTA. — Els diumenges es podrà visitar el Palau Nacional gratuïtament des de les deu fins a les dotze del matí, i de les dotze a les quatre de la tarda l'entrada valdrà o'50 pessetes. (Impostos a càrrec del públic.)

El PALAU D'ART MODERN

es tancarà al públic a les quatre de la tarda

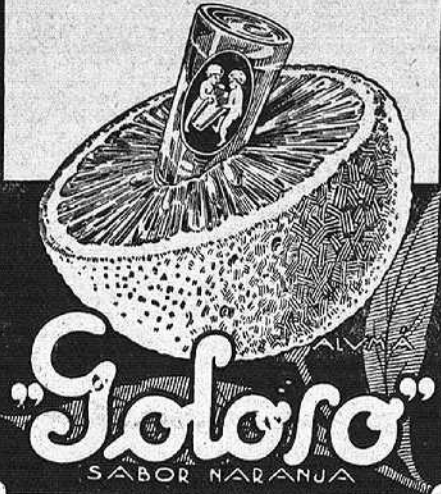
Poble Espanyol

Obert cada dia des de les nou del matí fins a la una de la matinada. Entrada ordinària, una pesseta.

El públic podrà visitar els diorames i «Quijote» conjuntament per una pesseta. Els impostos a càrrec del públic.

En tots els espectacles que se celebrin a l'Estadi, Pistes de Tennis, Teatre Grec i Piscina, hi haurà un servei de coixinets al preu de Ptes. o'50.

DELICIOSO PURGANTE
ACEITE RICINO

AFISA

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIU

Director
Carles Ossorio
personal tècnic - confiables
Layetana 18 - pral. B
Especialitat industrial i utilitat
Abonament

Visiteu a l'Exposició el carro de

Caricatures pròpies: 10 ptes. Caricatures Exposició: 35 ptes.

Av. del Marquès de Comillas (davant el Poble Espanyol)

Telèfon 34482

Demanau

BABY-LAX

El millor Laxant-Purgant

Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS
perquè combaten les seves causes

• Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma, i totes les afecions, en general, de la gola, bronquis, i pulmons. — Les Pastilles ASPAIME són les receptades pels metges. — Les Pastilles ASPAIME són les preferides pels pacients. — Les Pastilles ASPAIME es venen a UNA pesseta la capsa en les principals farmàcies i drogueries.

Especialitat Farmacèutica del Laboratori SOKATARG
Carrer del Ter, 10 - Telèfon 50791 - BARCELONA

Després de l'excursió, de la cursa, de l'exercici violent, entre la pols, el sol i els vents, la pell, afallada amb **PASTA NIX** adquireix tota la seda joventut i sanitat primitives

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis úrica (mal de pedra), Bronquitis paronquimatosos, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus: Apartat 190
Telegr.: "CARBUROS"

Mallorca, 234
BARCELONA

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MAGNESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peses seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS. MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

En ficar-se al llit

El dia ha estat dur i us prepareu a una nit de repòs que tanta falta us fa. Però temeu allò de cada nit: dues hores estossegant, sofocant-vos, sense agafar el són. Us heu passat el dia fumant, i la vostra gola irritada, amb l'escalfor del llit, és escomesa de forts accessos de Tos.

Puix coneixeu el perill, preveniu-vos. Tingueu avinent una capseta de PASTILLES del Dr. ANDREU, eficacíssimes contra tota mena de Tos. Cada nit, en colgar-vos, preneu una Pastilla i deixeu-la fondre a la boca. En resultarà un gran calmant per la vostra gola i els vostres bronquis, i podreu descansar tranquil.

Fumeu si us plau. Però preveniu-vos amb

Pastilles del Dr. Andreu

Subscriu-vos a MIRADOR

SETMANARI CATALA

Polai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En _____
que viu a _____
carrer _____ n.º _____ se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

_____ de _____ de 19____

Signatura

